

Standardní operační postup – OKB úsek krevní banka			
č. 11	DOPORUČENÝ POSTUP PŘI VYŠETŘOVÁNÍ A HLÁŠENÍ POTRANSFUZNÍCH REAKCÍ		
Autor: Varnušková Jiřina		Platnost od: 20. 8. 2007	Schválila: kvalifikovaná osoba RNDr. Josef Ranoš a Rada kvality
Určeno pro: Zdravotní laborant			
Poslední revize: č. 5 8/2013		Důvod revize: Periodická kontrola	
Poslední revize: č. 6 11/2017		Důvod revize: Periodická kontrola	Kontrolu provedl: Bc. Sigmundová Pavla
Poslední revize: č. 7 6/2019		Důvod revize: Periodická kontrola, Úprava pracovního postupu	Schválil: kvalifikovaná osoba Ing. Kolátková Marina
Poslední revize: č. 8 12/2021		Důvod revize: Periodická kontrola	Schválil: kvalifikovaná osoba MUDr. H. Ryšánková
Termín další revize:		12/2023	
Identifikace výtisku: Výtisk jediný – originál (výtisk z elektronické podoby má pouze informativní charakter)			

Charakteristika standardu:

Pojmem potransfuzní reakce jsou v širším významu označovány všechny nežádoucí účinky související s podáním transfuzního přípravku. Nežádoucí reakce se v závislosti na charakteru klinických projevů dělí na akutní a pozdní. Klinické projevy akutní nežádoucí reakce se objevují do 24 hodin od aplikace transfuze. Pozdní reakce se mohou objevit po několika dnech, týdnech i měsících.

Rozpoznání příznaků potransfuzní reakce závisí na pracovnících klinického oddělení při podání transfuze. Ošetřující lékař potom rozhoduje podle typu reakce o příslušných léčebných a organizačních opatřeních, vyšetřeních a hlášeních. Souvisí-li reakce s výrobou transfuzního přípravku, provádí se náležitá opatření v příslušném výrobním zařízení transfuzní služby.

Při podezření na výskyt závažné potransfuzní reakce je třeba neprodleně informovat Krevní banku a začít vyšetřování možné příčiny.

Z důvodu prošetření případné potransfuzní reakce jsou:

- na klinickém oddělení týden skladovány použité transfuzní vaky a příslušenství k provedené transfuzi
- na pracovišti krevní banky týden skladovány vzorky krve pacienta s datem a časem odběru, ID karty s výsledky předtransfuzních vyšetření, segmenty příslušných krevních vaků, ID karty s výsledky denní kontroly kvality diagnostik.

Povinnosti klinické oddělení:

Diagnóza a léčba potransfuzní reakce, zajištění potřebných materiálů pro vyšetření, vyplnění dokumentace a hlášení reakce je v působnosti klinického oddělení. To dodá na pracoviště krevní banky:

- 2x vzorek nesrážlivé krve po transfuzi (EDTA – fialový vršek),
- Transfuzní vak a použitý transfuzní set
- 3 x vyplněnou zprávu o potransfuzní reakci (*Zpráva o klinicky lehké reakci po transfuzi, Zpráva o klinicky závažné reakci po transfuzi*)

Závažnou nežádoucí reakci po transfuzi hlásí oprávněná kvalifikovaná osoba – primář OKB na SUKL.

Povinnosti Krevní banky OKB KHN a.s.:

Vyšetřování potransfuzní reakce je v působnosti laboratoře provádějící předtransfuzní vyšetření. Ta zajišťuje odeslání všech potřebných materiálů do specializované laboratoře (KC FN Ostrava), kde dochází k rekonstrukci předtransfuzního vyšetření a hledání možné příčiny potransfuzní reakce.

Do KC FNO posílá:

- Materiály dodané z klinického oddělení (transfuzní set, vak a 2x vzorek)
- 2x zprávu o potransfuzní reakci
- Vzorek dodaný k předtransfuznímu vyšetření (krvinky i plazmu)
- Segmenty transfuzního přípravku, po jehož aplikaci došlo k reakci

Před aplikaci plazmy nebo trombocytárního přípravku neprobíhá předtransfuzní vyšetření, není tedy k dispozici vzorek před transfuzí ani segmenty transfuzního přípravku.

Personální předpoklady:

V každém zdravotnickém zařízení, kde se používá transfuzní léčba, má pracovat nemocniční transfuzní komise, která se podílí na kontinuálním vzdělávání všech pracovníků, jejichž náplň práce obsahuje transfuzní problematiku.

Technické předpoklady:

Klinická oddělení

Na každém oddělení, kde jsou podávány transfuzní přípravky, musí být připraven písemný seznam opatření, která musí být provedena při podezření na akutní potransfuzní reakci, včetně kontaktních adres a telefonních čísel příslušných laboratoří.

Laboratoř:

Laboratoř musí být vybavena příslušným přístrojovým vybavením a používat pouze diagnostika a diagnostické soupravy, které byly schváleny oborovou referenční laboratoří. Musí být dohledatelné záznamy o použitých šaržích diagnostik, účasti laboratoře v systému externí kontroly kvality, garantovaném oborovou referenční laboratoří. Nutnosti jsou vypracované a pravidelně aktualizované písemné SOP. Všechny výsledky reakcí mají být dokumentované a archivované po dobu 30 let.